

TOIMINTASUUNNITELMA 2019

I. Missio, visio ja tavoitteet

Vapaa Sivistystyo ry:n *missiona* on vapaan sivistystyon asemaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttaminen.

Vapaa Sivistystyo ry:n *visiona* on olla vaikuttava vapaan sivistystyon edistäjä ja puolestapuhuja.

Yhdistyksen *tavoitteena* on

- ylläpitää ja parantaa vapaan sivistystyon oppilaitosten toiminnallisia edellytyksiä vaikuttamalla alan lainsäädäntöön ja rahoitusjärjestelmään
- puolustaa ja vahvistaa vapaan sivistystyon asemaa suomalaisessa koulutus- ja oppimisjärjestelmässä sekä lisätä tietoisuutta uusista koulutustehtävistä ja edistää avautuvien mahdollisuuksien haltuunottoa yhdessä jäsenliittojen kanssa
- lisätä vapaan sivistystyon tunnettuutta ja julkista arvostusta
- edistää vapaan sivistystyon kansainvälistä vuorovaikutusta yhteistyöjärjestöjen kautta.

Yhdistyksen *ydintehtävät* ovat

- edunvalvonta ja vaikuttaminen vapaan sivistystyon asemaan ja toimintaresursseihin
- vapaan sivistystyon julkikuvan kirkastaminen ja tunnettuuden lisääminen yhdessä jäsenliittojen kanssa
- mukanaolo kansallisen linjan määrittelyssä suhteessa kansainvälisiin yhteistyöjärjestöihin.

2. Edunvalvonta ja vaikuttaminen

Yhdistys tekee edunvalvontaa ja vaikuttamista tiiviissä yhteistyössä jäsenjärjestöjen kanssa. Valtakunnallisten liittojen kesken sovitaan tilanteen mukaan konkreettisesta vaikuttamistyön työn- ja vastuunjaosta. Näin varmistetaan toiminnan vaikuttavuus, poistetaan päällekkäisyyksiä ja luodaan yhteistä vapaan sivistystyon linjaa ja kuvaa.

Yhteisjärjestön työssä hyödynnetään jäsenjärjestöjen vahvuuksia ja tukeudutaan jäsenjärjestöjen erityisosaamiseen. Näin vapaan sivistystyon järjestöllinen osaamisresurssi on tehokkaassa käytössä ja toimii saumattomasti yhteen.

Edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoitteet ilmenevät yllä olevista yhdistyksen perustavoitteista.

Käytännössä edunvalvonta ja vaikuttaminen tarkoittavat ainakin seuraavia asioita:

- aktiivinen edunvalvonnallinen yhteydenpito päättäjiin ja viranhaltijoihin yhteisesti määritellyin perustein
- jäsenjärjestöjen tukeminen niiden erityiskysymyksissä yhteisesti sovitulla tavalla
- hallituksen hyväksymien aloitteiden tekeminen sekä lausuntojen ja kannanottojen antaminen vapaan sivistystyön yhteisistä asioista
- kehittämistyöryhmissä ja -toimikunnissa mukana oleminen, kun kysymys on vapaan sivistystyön yhteisistä kysymyksistä. Työryhmiin ja toimikuntiin nimettyjen henkilöiden tukena toimii vapaan sivistystyön oppilaitoskentästä valitut tukiryhmät. Työryhmissä ja toimikunnissa käsittelyssä olevat asiat käydään läpi tukiryhmien kanssa. Työryhmiin ja toimikuntiin nimitään tai esitetään henkilöt hallituksen hyväksymien periaatteiden pohjalta.
- toimintaympäristön muutosten ennakointi ja muutoksiin reagoiminen vapaan sivistystyön osalta sekä jäsenjärjestöjen informointi muutosnäkyistä
- vaikuttamisviestintä poliittisiin päättäjiin ja viranhaltijoihin viestintästrategiassa sovitulla tavalla.

Keskeisinä huomion ja vaikuttamisen kohteina ovat vuonna 2019

- vapaan sivistystyön rahoitus ja valtion talousarvio
- maahanmuuttaja- ja kotoutumiskoulutus sekä koulutuksen uuden rahoitus- ja järjestämismallin toteutuminen
- heikkojen perustaitojen sekä puutteellisten digitaitojen koulutus erityisrahoituksen turvin
- vapaan sivistystyön alueellinen yhteistyö
- maakuntauudistus ja vapaa sivistystyö
- vapaan sivistystyön oppilaitosten työn kehittämiseen tarkoitettuihin koulutusmäärärahoihin sekä hankerahoitukseen vaikuttaminen yhteistyössä jäsenjärjestöjen kanssa.

Vaikuttamistyön keskeisinä kohteina ovat opetus- ja kulttuuriministeriö, valtioneuvosto, eduskunta, Opetushallitus, työ- ja elinkeinoministeriö ja Suomen Kuntaliitto. Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteydessä toimii Vapaan sivistystyön yhteistyöryhmä YTR. Se käsittelee vapaan sivistystyön lainsäädäntö-, rahoitus- ja kehittämishankkeita ja toimii yhteistyöelimenä vapaan sivistystyön toimijoiden ja OKM:n välillä. YTR:n puheenjohtajana toimii liiton puheenjohtaja ja sihteerinä liiton suunnittelija. Toimintavuonna pyritään kehittämään YTR:n työskentelyä entistä järkevämpään suuntaan.

Yhdistys jatkaa toimintavuonna vuonna 2013 aloitettuja vaikuttajatapaamisia (vapaan sivistystyön kannalta keskeiset ministerit, kansanedustajat ja viranhaltijat). Tapaamisten keskeisenä sisältönä on vapaan sivistystyön aseman ja tunnettuuden vahvistaminen sekä toiminnallisten resurssien varmistaminen.

Yhdistys järjestää toimintavuonna kaksi kertaa kansanedustajatapaamisen. Tapaamisiin kutsutaan kansanedustajia, kansanedustajien avustajia sekä eduskuntaryhmien sivistyspoliittisia työntekijöitä.

Yhdistyksen nimeämät edustajat toimivat erilaisissa työryhmissä ja toimikunnissa tuoden esille vapaan sivistystyön näkökulman.

Yhdistys osallistuu kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen toimeenpanoon vapaassa sivistystyössä. VST:n edustaja osallistuu Itä-Suomen vapaan sivistystyön yhteistyöelimen toimintaan.

Edunvalvonta- ja vaikuttamistyön linjaukset hyväksytään liiton hallituksessa. Yhdistyksen puheenjohtajisto hoitaa käytännössä edunvalvontatyön.

3. Viestintä ja brändityö

Vapaa sivistystyö toteuttaa viestintästrategiaa siten, että vapaan sivistystyön oppilaitokset ja niiden valtakunnalliset liitot huolehtivat vapaan sivistystyön koulutuksen markkinoinnista paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Oppilaitokset ja niiden valtakunnalliset liitot huolehtivat oppilaitosten ja oppilaitosryhmien julkikuvasta ja tunnettuudesta.

Yhdistys kohdistaa vaikuttamisviestinnän niihin tahoihin, jotka päättävät vapaan sivistystyön resursseista eli opetus- ja kulttuuriministeriöön, työ- ja elinkeinoministeriöön, Opetushallitukseen, Suomen Kuntaliittoon, valtioneuvostoon ja eduskuntaan. Yhdistys huolehtii jäsenliittojen kanssa siitä, että tieto kulkee kaikkien vapaan sivistystyön valtakunnallisten toimijoiden kesken eikä viestintä ole ristiriitaista. Yhdistyksen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä sovelletaan yhdistykselle hyväksyttyä viestintästrategiaa..

Toimintavuonna yhdistys

- viestii vapaan sivistystyön olemuksesta, laajuudesta ja merkityksestä tiedotusvälineille
- tekee Kansanvalistusseuran kanssa tiivistä viestinnällistä yhteistyötä
- ylläpitää sivistysorganisaatioiden tiedotuslistaa ja viestii sen kautta ajankohtaisista vapaan sivistystyön ja aikuiskasvatuksen asioista
- käyttää sosiaalista mediaa aktiivisesti hyväksi tiedottamisessa
- kehittää yhteistyötä Opetushallituksen hallinnoiman EPAL:n kanssa
- tuo esille vapaan sivistystyön asemaa Suomen EU-puheenjohtajuuden aikaan syksyllä 2019
- tiedottaa EAEA:n uudistamasta Manifesto for Adult Learning yhdessä Kansanvalistusseuran kanssa.

4. Kansainvälinen toiminta

Yhdistys osallistuu pohjoismaisten ja eurooppalaisten aikuiskoulutuksen yhteistyöverkostojen toimintaan. Oppilaitokset ja oppilaitosmuodot hoitavat omat kansainväliset yhteytensä.

Yhdistys on jäsenenä aikuiskoulutuksen maailmanjärjestössä ICAE:ssa ja eurooppalaisessa kattojärjestössä EAEA:ssa. Yhdistyksen roolina EAEA:n jäsenjärjestönä on tukea sen eurooppalaista edunvalvontaa Suomesta käsin sekä osallistua keskusteluun, kun muodostetaan Suomen kantoja koulutusta koskeviin linjanvetoihin EU:ssa. Käytännön yhteydestä huolehtii EAEA:n hallituksen jäsenenä toimikautensa loppuun toimiva Pirkko Ruuskanen-Parrukoski, jonka työnantaja Kansanvalistusseura hoitaa myös EAEA:n tiedotuksen.

Yhdistys tekee yhteistyötä pohjoismaisten vapaan sivistystyön järjestöjen pääsihteerien Folkbildning i Norden-verkoston kanssa ja osallistuu Pohjoismaisen aikuisoppimisen verkoston (NVL) työryhmien ja verkostojen toimintaan, kun niiden aiheet edistävät vapaan sivistystyön asemaa ja kehittämistä.

Toimintavuonna yhdistys

- osallistuu aktiivisesti EAEA:n hallitustyöskentelyyn
- osallistuu Suomen linjanmäärittelyihin eurooppalaisissa ja pohjoismaisissa aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön kysymyksissä
- osallistuu pohjoismaisten vapaan sivistystyön yhteisjärjestöjen edustajien tapaamisiin. Yhdistystä edustaa tapaamisissa puheenjohtaja.
- osallistuu NVL:n vapaan sivistystyön kehittämiseen tähtäävään toimintaan

5. Hankkeet

Sivistyksen Vastuu ja Vapaus (SVV) -tutkimusohjelma vv. 2017–2019

Yhdistys jatkaa tutkimuksen vahvistamiseen ja hyödyntämiseen liittyvää yhteistyötä yliopistojen ja jäsenjärjestöjen kanssa. VST:n tehtävänä SVV-ohjelmassa on tutkimustiedon levittäminen, kansallisten tutkijatapaamisten ja tutkimusseminaarin järjestäminen yhteistyössä yhteistyöyliopistojen kanssa sekä SVV-toiminnasta tiedottaminen. Tutkimukseen liittyvää yhteistyötä ja tukitoimintaa toteutetaan erillisrahoituksella (OKM ja säätiöt).

Toimintavuonna yhdistys

- järjestää tutkimuspohjaisen vapaan sivistystyön seminaarin
- järjestää yhteistyöyliopistojen kanssa tutkijatapaamia
- ylläpitää SVV-verkkosivustoa
- tiedottaa vapaan sivistystyön tutkimuksesta.

Tutkimusohjelman toimintaa varten palkataan osa-aikainen koordinaattori, mikäli yhdistyksen talous sen mahdollistaa.

Digitalisaation hyödyntämien vapaassa sivistystyössä -hanke 2017–2020

Yhdistys jatkaa hankkeen toteuttamista yhdessä TIEKE:n kanssa, joka on hankkeen toteutusorganisaatio. Hankkeen tavoitteena on kehittää digitalisaation hyödyntämistä erityisesti opetuksessa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Hankkeessa keskitytään ennen muuta vapaan sivistystyön toimintamallien uudistamiseen hyödyntäen digitalisaation mahdollisuuksia, vapaan sivistystyön opetussisältöjen uudistamiseen vastaamaan digitalisoituvan yhteiskunnan tarpeita sekä digitutor-toiminnan käynnistämiseen, jotta myös ne opettajat ja oppilaitokset, joissa ei ole syvällistä digiosaamista pääsevät mukaan kehitykseen. Asioita pilotoidaan käytännössä oppilaitoksissa hankeaikana. Hankkeen projektivastaavana toimii Merja Sjöblom TIEKE:stä. Hänen tukena on vapaan sivistystyön oppilaitosjärjestöistä valittu ohjausryhmä.

Pohjoismaiset ja EU-alueen matka-apurahat

Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee vapaan sivistystyön toimijoiden pohjoismaista ja EU-alueen yhteistyötä avustuksella, joka kanavoidaan kentälle VST:n kautta.

Toimintavuonna yhdistys

- jakaa apurahoja alan oppilaitoksissa ja järjestöissä työskentelevien Pohjoismaihin ja EU-alueelle suuntautuvien alan yhteistyöhön, täydennyskoulutukseen tai konferensseihin osallistumiseen liittyvien matkojen kustannuksiin opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä määrärahasta.

Talous

Yhdistyksen talous rakentuu opetus- ja kulttuuriministeriön järjestöavustuksen ja jäsenmaksujen varaan. Hankkeet toteutetaan hankerahoituksella ja rahastojen/säätiöiden avustuksilla.

Taloutta hoidetaan hyväksytyyn talousarvion mukaisesti. Toimintavuonna tarkastellaan tulevien vuosien jäsenmaksun suuruutta. Jäsenjärjestöyhteistyöllä turvataan yhdistyksen omarahoitusta.

Henkilöstö

Yhdistyksen toimintaa johtaa hallituksen puheenjohtaja, joka osallistuu konkreettisesti yhdistyksen tavoitteiden ja tehtävien toteuttamiseen. Yhdistys tekee puheenjohtajan tehtävien hoitamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta sopimuksen puheenjohtajan tai hänen taustaorganisaationsa kanssa. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien välisestä työnjaosta päättää yhdistyksen hallitus.

Toimisto- ja tiedotussihteeri Satu Sälpäkivi hoitaa yhdistyksen toimisto-, taloushallinto- ja tiedotusasiat. Yhdistys on tehnyt sopimuksen Suomen Kansanopistoyhdistyksen kanssa siitä, että Kansanopistoyhdistys tarjoaa puoliaikaisen työn ja maksaa puolet Satu Sälpäkiven palkasta. Yhdistys laskuttaa palkkaosuuden Suomen Kansanopistoyhdistykseltä.

Arviointi

Yhdistyksen hallitus arvioi edellisen vuoden toiminnan ja talouden vuoden 2019 alkupuoliskolla.